

1. Мета дисципліни – формування у студентів фахового уявлення про нерівномірний розподіл соціальних благ, ідей, цілей і мотивів у мікросоціологічному аспекті з супутніми міжособистісним взаємодіям основними проявами соціальних нерівностей, а також про специфічні характеристики виробництва і споживання соціокультурних послуг у контексті різних пояснень соціальної структури, зміст вільної діяльності і системи цінностей як показник якості життя суспільства.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* базові поняття з соціології, логіки та методології наукового дослідження.
2. *Вміти* перекладати наукову мову на мову повсякденної комунікації і навпаки.
3. *Володіти елементарними навичками* використання соціологічних даних у публікаціях різного типу.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна відноситься до вибіркового блоку «Соціальні комунікації» і спрямована на вивчення форм, змісту і засобів буденних взаємодій як основ формування стилів життя різноманітних соціокультурних груп, обумовлених стійкими, впорядкованими зв'язками між елементами соціальної системи у ситуативній конкретності, безпосередній даності та емоційній наповненості, з якими суб'єктивно сприймається світ. Дисципліна виходить з того, що повсякденна соціальна життєдіяльність є інтуїтивно вірогідною, зрозумілою, самоочевидною, не потребує наукового пояснення і перевірок, а отже, потужно, наполегливо та глибоко накладається на свідомість і панує над стилями життя, а позиції індивідів та груп в системі ієрархічних нерівностей формують важливі фактори життєвих шансів, світобачення та соціальної поведінки. Стили життя складаються з базису і надбудови, де базис – це зразки й навички життєдіяльності, засвоєні через соціалізацію, а надбудова – індивідуальні рефлексії і вибори, існуючі залежності між ними є ієрархією соціальних нерівностей.

4. Завдання (навчальні цілі): опанування студентами знань про безпосередній досвід міжособистісної взаємодії людей та стилі життя соціокультурних груп, особливості та закономірності їх формування в контексті соціальних нерівностей як обов'язкових рис будь-якого суспільства.

Дисципліна спрямована на досягнення таких компетентностей випускника, як:

- СК09. Здатність визначати теоретико-методологічні засади й формулювати ключові результати досліджень окремих галузей соціологічного знання.
- СК13. Здатність використовувати понятійний апарат та методологічний інструментарій соціології для дослідження комунікаційних процесів та здійснювати різноманітні аналізи комунікативних практик.

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми / методи / технології викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати сутність і особливості буденних мікроявищ соціального життя	Лекція, практичне, самостійна робота	Відповідь, презентація	15
1.2	Знати основні характеристики різних стилів життя соціокультурних груп	Лекція, практичне, самостійна робота	Відповідь, презентація	15
2.1	Вміти аналізувати структури повсякденності у їх різноманітних аспектах	Лекція, практичне, самостійна робота	Відповідь, презентація	10
2.2	Вміти пояснювати закономірності формування та розвитку різних стилів життя	Лекція, практичне, самостійна робота	Відповідь, презентація, контрольна творча робота	30
3.1	Бути включеним у коло актуальних проблем, сфокусованих на повсякденності та стилях життя	Лекція, практичне, самостійна робота	Відповідь, презентація, контрольна творча робота	15
4.1	Бути готовим до критичного осмислення розвитку міжособистісних взаємодій і поведінки представників різних соціокультурних груп	Лекція, практичне, самостійна робота	Відповідь, презентація	15

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
PH13. Застосовувати інструментарій соціологічної науки в дослідженні різних сфер суспільного життя			+	+	+	+
PH 17. Застосовувати теоретичні підходи та соціологічний інструментарій для аналізу комунікаційних процесів у сучасному суспільстві та вирішення проблем координації взаємодій соціальних груп українського суспільства	+	+		+	+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Усні відповіді: PH 1.1, PH 1.2, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1 – **30 балів/18 балів.**
2. Презентація про конструювання уявлення щодо «стилю життя» у мас-медіа: PH 1.1, PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2., PH 3.1, PH 4.1 – **10 балів/6 балів.**
3. Контрольна творча робота: PH 2.2, PH 3.1 – **20 балів/12 балів.**

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту (PH 2.1, PH 2.2., PH 3.1, PH 4.1). Максимум 40 балів, мінімум 24 бали.

- умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 36 балів, для допуску обов'язково слід виконати самостійне завдання у вигляді есе з неопрацьованих протягом семестру тем дисципліни, щоб добрати бали до 36. Есе оцінюються аналогічно до усних відповідей на практичному занятті.

7.2 Організація оцінювання:

1. Усні відповіді оцінюються під час фактичного проведення практичних занять за темами 1-10, бали студентам за успішну роботу накопичуються протягом усього семестру.
2. Презентація про конструювання уявлення щодо «стилю життя» у мас-медіа виконується кожним студентом в межах самостійної роботи протягом тем 1-5 та оцінюється по факту завершення і надання на перевірку лектору.
3. Контрольна творча робота виконується студентами під час вивчення тем 6-10 в рамках самостійної роботи.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практ.	С/Р
1: Теорія і практика досліджень повсякденності та стилів життя				
1	Повсякденність та соціальний порядок	2	4	6
2	Основні підходи до аналізу стилю життя	2	2	8
3	Типології стилів життя в контексті соціальних нерівностей	2	4	6
4	Соціальна функція повсякденних практик	2	2	8
5	Стиль життя середнього класу	2	4	6
2: Особливості соціальної комунікації в буденних взаємодіях				
6	Складові стилю життя та (ір)раціональність людини	2	2	8
7	Основні властивості повсякденної комунікації	2	4	6
8	Держава, ЗМІ, освіта і релігія: вплив на стилі життя	2	2	8
9	Повсякденність у різних соціальних просторово-часових зонах	2	4	6
10	Стилі життя та соціальні проблеми	2	2	8
ВСЬОГО		20	30	70

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Практичні – 30 год.

Самостійна робота – 70 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

- Бурдые П. Различение: социальная критика суждений (фрагменты). *Экономическая социология*. 2005. Т.6, №3. С. 25-48.
- Кули Ч. Х. Человеческая природа и социальный порядок / Пер. с англ. М.: Идея-Пресс, Дом интеллектуальной книги, 2000. 320 с.
- Мурадян О. С. Спосіб життя як система соціальної дії: спроба концептуалізації. Соціологічні студії. 2012. № 1. С. 81-87.
- Середній клас в Україні: уявлення і реалії / Центр Разумкова, Вид-во «Заповіт». Видання серії «Бібліотека Центру Разумкова», 2016. 258 с.
- Черниш Н.Й. Соціологія: підручник за рейтинго-модульною системою навчання. К.: Знання, 2009. 468 с.

Додаткова:

- Бабенко С. С. Соціальні нерівності у міжнародному вимірі соціології: дебати та результати досліджень. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія «Соціологія». №1-2/2010. С. 30-33.
- Лібанова Е.М. Нерівність в українському суспільстві: витоки та сучасність. *Економіка України*. 2014. № 3(628). С. 4-18.
- Мертон Р. Социальная теория и социальная структура (фрагменты) / Под общ. ред. В. В. Танчера. Киев: Ин-т социологии, 1996. 112 с.
- Мурадян Е.С. Динамика ценностно-нормативной системы и жизненные шансы. Опыт постсоветской трансформации в Пограничье / Е. С. Мурадян и др. Вильнюс: Европейский гуманитарный университет, 2014. 366 с.
- Орлова Э. А. Социокультурное пространство обывденной жизни. М.: ГАСК, 2002. 104 с.
- Осадчая Г.И. Стиль жизни молодых горожан: трансформация и региональная дифференциация. *Социологические исследования*. 2002. № 10. С. 88-94.
- Ручка А. Уроки соціології соціальних проблем. Евалюація: наукові, освітні, соціальні проекти / Ред.: В. Євтух, Л. Корпоровіч, М. Руїсс, Л. Рутка. Київ: CESESP, 2017. Вип. 3. С. 90-105.
- Танчер В. Мультикультурні проблеми соціального світу, що глобалізується. Український інформаційний простір. Соціологія. Число 1. У 2-х ч. Ч. 2. К.: КНУКІМ, 2013. С. 183-191.

9. Ярычев Н. У. Образ жизни как социальный характер поколения. *Фундаментальные исследования*. 2015. № 2-4. С. 876-883.

10. Ятина Л. И. Методика сравнительного исследования стилей жизни. Рабочие тетради по компаративистике. Вып. 2. СПб, 2001.

10. Онлайн-ресурси

- Мазуркевич Л.О., Роменський Р. Щодо розуміння життєвого стилю як соціокультурного феномену » Соціум. Наука. Культура » Научные конференции Наукові конференції. *Научные конференции Наукові конференції*. URL: <http://intkonf.org/mazurkevich-lo-romenskiy-r-schodorozuminnyya-zhittvevogo-stilyu-yak-sotsiokulturnogo-fenomenu/>
- Образ жизни как социальный характер поколения - Фундаментальные исследования (научный журнал). *Фундаментальные исследования - научный журнал ISSN 1812-7339*. URL: <https://fundamental-research.ru/ru/article/view?id=36954>
- Образ жизни. *Research & Branding Group*. URL: <https://rb.com.ua/tag/obraz-zhizni/>
- Покоління Незалежності: цінності та мотивації. *Соціологічна група Рейтинг*. URL: <https://ratinggroup.ua/research/ukraine/pokolenie-nezavisimosti-cennosti-i-motivacii.html>
- Ставлення молоді України до здорового способу життя. *ДУ Державний інститут сімейної та молодіжної політики*. URL: <https://dismp.gov.ua/stavlennya-molodi-ukraini-do-zdorovogo-sposobu-zhittya/>
- Юлія Сорока. Соціокультурна інтерпретація полікультурного суспільства. *Historians.in.ua Інтернет-мережа гуманітаріїв в Україні і світі*. URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/388-yuliia-soroka-sotsiokulturna-interpretatsiia-polikulturnoho-suspilstva>

Дослідження Київського міжнародного інституту соціології

- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=732&page=10&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=803&page=8&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=807&page=8&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=768&page=9&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=810&page=7&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=826&page=7&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=861&page=7&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=925&page=5&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=928&page=5&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=930&page=5&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=936&page=5&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=943&page=5&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=945&page=4&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=949&page=4&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=952&page=4&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=955&page=4&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=964&page=3&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1011&page=3&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1021&page=2&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1028&page=2&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1032&page=2&t=7>
- <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1042&page=1&t=7>